

Värmländska byggnadsminnen: Von Echstedtska gården

Kommun: Säffle

Socken: Kila

Funktion: Kulturminne, café och utställningslokal

Tillgänglighet: Gården är öppen för besökare under sommarhalvåret

Beskrivning

Von Echstedtska gården i Västra Smedbyn, en dryg mil nordväst om Säffle, ligger placerad på en höjd med bedårande utsikt över sjön Summeln. Det bördiga landskapet hade tidigt en agrar bosättning och redan 1540 omnämns gården i jordeboken. Från början befolkades gården av bönder och under en period på 1700-talet fungerade den som prästgård. Efter ytterligare några ägarbyten förvärvade assessorn Bengt von Echstedt egendomen och lät under åren 1762-64 uppföra en praktfull karolinsk herrgård. Von Echstedtska gården är tämligen välbevarad och idag en unik illustration över den här tidens anläggningningsbyggande.

Den strikt symmetriskt uppförda herrgården i falurött är uppförd kring en axel där man först möts av en allé, därefter två flygelpar, där de yttre har funktion som stall och vagnslider och de inre som drängstuga och magasin. Huvudbyggnaden ligger i centrum med två mindre flankerande byggnader, ett lusthus och ett hemlighus. Ursprungligen låg ytterligare fyra små kvadratiska hus längst den fortsatta axeln, likaså en centrerad damm och ett avslut i form av en hästskoformad ladugård. Längs gårdens norra sida låg trädgården med bland annat gångar och parterrer.

Den envåniga huvudbyggnaden är klädd med röd panel och gråvita fönsterbågar. Ursprungligen hade samtliga bostadshus timret synligt. Dagens valmade sadeltak är belagt med skiffer och kröns av fyra gjutjärnskorstenar.

Gårdens förhållandevis enkla yttre står i kontrast till huvudbyggnadens rikt dekorerade rokokointeriör. Samtliga rum i huvudbyggnaden är bemålade. Till vänster om förstugan ligger salen. Här har lister och paneler gråblå marmorering och väggarna bär bibliska motiv. Övriga rum har målningar med ekimitation, landskap, blommor och rocailler.

Nämnas bör också de unika målningarna i hemlighuset och lusthuset. Dessa byggnader har pyramidformade pulpettak som på insidan dekorerats med ovanliga motiv. På dasset kan man från någon av familjens fem sittplatser beskåda en lustig målning föreställande herrskapet i samma intagna position, med tjänstefolk redo att bistå med små torktyg. I lusthuset berättar motivet - en man som klättrar uppför ett träd med ympningsverktyg - om gången tids trädgårdsarbete.

Värmlands Museum förvärvade von Echstedtska gården 1939 och genomförde under åren 1955-57 en omfattande restaurering med syfte att återföra ursprunglighet och öppna upp gården som museum. Sommaren 2005 brandskadades den norra bostadsflygeln, bostad för museigårdens intendent. Vid jultid 2006 stod flygeln återuppförd som intendantsbostad.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar huvudbyggnaden, de två flygelparen, lusthuset och avträdet. Dessa byggnader får ej förändras varken exteriört eller interiört. Ett avgränsat område kring bebyggelsen får ej förändras väsentligt.

För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Cederlund, Johan, *Von Echstedtska gården, Västra Smedbyn*, Karlstad 1995. Boken ingår i skriftserien Värmländska Byggnadsminnen.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.